

Liikenne- ja viestintäministeriö
PL 31
00023 Valtioneuvosto

kirjaamo@lvm.fi
tomi.lindholm@lvm.fi

**ASIA: LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYSLUONNOKSEEN POSTILAIN MUUTTAMISEKSI
(LVM/1024/03/2015)**

Liikenne- ja viestintäministeriössä ("Ministeriö") on valmistellut luonnoksen hallituksen esitykseksi ("HE") postilain muuttamiseksi. Sanoma Media Finland Oy ("Sanoma") kiittää mahdollisuudesta lausua lakiluonnoksesta ja esittää näkemyksensä seuraavaa:

TAUSTAA

Posti on kansalaisten peruspalvelu, joka toteuttaa tärkeää ja vaikeasti korvattavaa yhteiskunnallista tehtävää ja turvaa kansalaisten yhdenvertaisuutta.

Postilaki uudistetaan kahdessa osassa. Ensimmäisessä vaiheessa luovuttiin postitoimiluvista ja siirryttiin ilmoitusmenettelyyn. Tavoitteena oli purkaa uusien yrittäjien alalle tulon esteitä. Tässä toisessa vaiheessa postilakia tarkastellaan kokonaisuudessaan. Tavoitteena on, että uusi lainsäädäntö tulisi voimaan kesäkuussa 2017.

Postilain uudistamisen II-vaiheen keskeisin kysymys on, mikä on ongelma, jota ollaan ratkaisemassa? Ollaanko arvioimassa millä keinoin postin nykyisellä tavalla järjestetty jakelutoiminta voidaan parhaiten rahoittaa, vai ollaanko huolehtimassa siitä, että kansalaisille turvataan peruspalveluiden saatavuus ja tasa-arvoinen kohtelu heidän asuinpaikastaan riippumatta silloinkin, kun jaettavien kirjelähetyksien määrä vähenee?

Posti toteuttaa olennaiselta osalta kansalaisten perustuslaillista oikeutta vapaaseen tiedonsaantiin. Kyse on suuremmasta ja merkittävämmästä asiasta kuin siirtymisestä paperilaskuista sähköisiin e-laskuihin. Kyse ei ole yksistään Posti Oy:n kannattavuuteen liittyvistä liiketoimintavalinnoista.

Sanoma näkee, että postilain uudistamisen tavoitteena tulisi olla laadukkaan ja kattavan viisipäiväisen postinjakelun turvaaminen kansalaisille niillä alueilla, joilla kaupallisesti kattavia ja laadukkaita postipalveluita ei muuten syntyisi.

Tämän toteuttamiseksi tulisi ennakkoluulottomasti arvioida erilaisia kustannustehokkuuteen ja joustavaan toimintaan tähtääviä keinoja. Postilain uudistamisen tavoitteena tulee olla palvelujen tason säilyttäminen ja jopa parantaminen.

Vaikka on ilmeistä, että postin kautta jaeltavien kirjelähetyksien määrä vähenee hiljalleen, on nyt esitetyt muutokset postilakiin, ja erityisesti yleispalveluvelvoitteen laadun heikentämiseen, ylimitoitettujen huomioiden niin kuluttajien valmiudet siirtyä sähköisiin palveluihin kuin viisipäiväisten postipalveluiden saatavuudesta riippuvaiset elinkeinotoiminnan harjoittajien tarpeet.

VAIKUTUKSET KUSTANNUSTOIMINNALLE

Normien purkaminen on nostettu yhdeksi Sipilän hallituksen keskeiseksi tavoitteeksi. Lähtökohtaisesti pidämme tavoitetta kannatettavana. Normien purun tulee kuitenkin aina tähdätä työllisyyden ja tuottavuuden lisäämiseen ja tukea hyvinvointiyhteiskunnan säilymistä.

HE:n vaikutusarvio on yleisluontoinen eikä siinä ole riittävällä tavalla huomioitu postijakelun laadun heikentämisen välillisiä laajoja vaikutuksia kustannustoiminnalle. Lehtikustantajien liiketoiminta ja sen jatkuvuus on riippuvainen kattavasta jakelusta ja lehtien perille toimittamisesta tilaajille tavalla, joka täyttää tilaajien odotukset. Tosiasia on, että postijakelun kaventuminen käytännössä kaksipäiväiseksi tulee kiihdyttämään sekä aikakauslehtien että sanomalehtien tilaajakatoa ja vaikuttamaan haitallisesti kuluttajien tiedonsaantiin.

Postijakelulla on keskeinen rooli sananvapauden toteuttamisessa.

Vaikka maailma sähköistyy ja lehdet lisäävät tuotteisiinsa sähköisiä verkkopalveluita, on painetuille lehdille sekä tilaus kuluttajilta että tarve lehtikustantajien liiketoiminnan turvaajana. Yksinomaan digitaalista sanomalehteä tilaavia on vielä toistaiseksi vain 3 % kaikista tilaajista (Lähde: Sanomalehtien liitto).

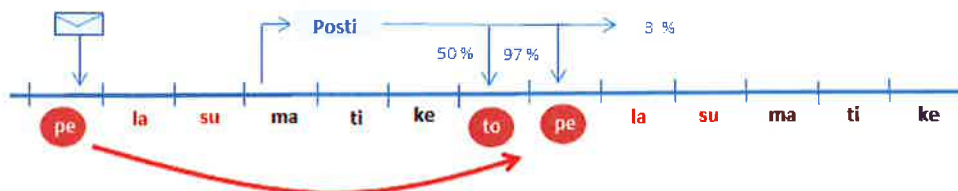
Sanoma esittää, että haitalliset vaikutuksien sekä sananvapauden kaventumisen estämiseksi on hallituksen viipymättä käynnistettävä toimenpiteet digitaalisten julkaisujen arvonlisäveron alentamiseksi samaan 10 prosenttiin tilattujen lehtien kanssa.

POSTIN YLEISPALVELUVELOITE

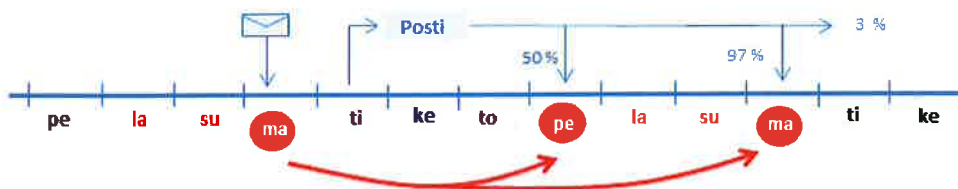
Sanoma kannattaa 5-päiväisen yleispalveluvelvoitteen säilyttämistä koko maassa. Suhtaudumme kuitenkin kriittisesti 19 §:n mukaiseen laatustandardin merkittävään heikennykseen. Käytännössä laatuvaatimusten keventäminen esitetyllä tavalla mahdollistaisi jakelun harventamisen tapahtuvaksi vain 1 -2 kertaa viikossa.

Maanantaina postiin jaeltavaksi jätetty lähetys olisi esityksen mukaan perillä aikaisintaan perjantaina ja puolet lähetyksistä vasta seuraavalla viikolla. Muutos nykyiseen laatustandardiin on huomattava. Lähetysten perille toimittamisen ajankohdasta tulee alueellista arpapeliä.

Kirje jätetään perjantaina

Kirje jätetään maanantaina

Sanoma esittää, että postijakelun laatustandardista säädetään siten, että 95 % kirjelähetyksistä on oltava perillä viimeistään jättöpäivästä lukien toisena arkipäivänä.

19 § 1 momentti tulisi muuttaa seuraavasti:

Yleispalveluun kuuluvat kotimaan kirjelähetykset, jotka on jätetty yleispalvelun tarjoajan välitettäväksi ja joista on maksettu voimassa oleva maksu, on jaettava siten, että lähetyksistä vähintään 50-95 prosenttia on perillä viimeistään jättöpäivästä lukien neljäntenä toisena arki-päivänä ja vähintään 97-98 prosenttia viimeistään viidentenä kolmantena arkipäivänä.

Tämä mahdollistaisi Postin jakelutuominnan tehostamisen ja varhais- sekä päiväjakeluverkkojen yhdistämisen.

E erityisen haastavat jakeluolosuhteet tulisi voida määritellä talouksien lukumääränä esimerkiksi vuosittain Viestintäviraston päätöksellä. Tämä edistäisi Postin jakelutoiminnan suunnitelmallista tehostamista.

Sanoma esittää lisäksi lain esitöihin kirjattavaksi, että poikkeukseen tavoiteltuun kahden päivän kulkunopeuteen tulee voida vedota vain erityisen haastavissa jakeluolosuhteissa. Poikkeukseen ei tule voida vedota yleisillä tuotantotekijöillä.

YLEISPALVELUVELVOITTEEN MÄÄRÄÄMINEN

Postilain 23 §:n mukaan Viestintävirasto voi päätöksellään asettaa yleispalveluvelvoitteen yhdelle tai useammalle yritykselle. Yksityisen jakelutoiminnan yleistymisen ja alalle tulon esteeksi ei saa tulla pelko ennakoimattomasta velvoitteesta, esimerkiksi joltain alueelta.

Tällaisessa tilanteessa tulee yleispalveluvelvoitteen täyttämisestä aiheutuvat kustannukset täysimääräisesti korvata julkisin varoin.

MUITA HAVAINTOJA

HE:ssä esitetyt toimet ovat oikeinsuuntaisia mutta vielä riittämättömiä avaamaan kilpailua sekä estämään määräävästä markkina-asemasta aiheutuvat alalle tulon esteet. Kilpailuoikeudelliset keinot ovat yksistään liian hitaita turvaamaan reilun avoimen markkinan.

Posti Oy:llä on hallinnassaan useita keskeisiä tuotantotekijöitä, joiden avaaminen muille postitoimijoille on välttämätöntä, jotta alalle syntyisi uutta tarjontaa ja kilpailua. Sanoma pitää tärkeänä, että maksutta tarjottavien postinumerotietojen lisäksi myös postinumerohallinta avataan.

Sanoma esittää, että esitykseen sisällytetään sääntelyä postiverkkoon pääsystä.

Lokerikkojakelu tulisi toteuttaa mahdollisimman suurella postin vastaanottajien valinnanvapaudella huomioon ottaen, että jakelua toteuttavia tahoja on useita. Tästä päätävältä tulee antaa taloyhtiöille.

Varhaisjakelualueiden ulkopuolisten jakelualueiden postinjakeluun liittyvällä kilpailutuksella voidaan edesauttaa palveluiden säilymistä haja-asutusalueilla. Kilpailutuksen kannalta on olennaista, että se kattaa muutkin kuin vain yleispalveluvelvoitteen alaiset tuotteet. Kilpailutettavat alueet tulisi määritellä ulkopuolisen tahon toimesta ennen kilpailutuksen järjestämistä. Kilpailutettava alue ja kilpailutuksen kohteena olevat tuotteet ovat avainasemassa, jotta menettely houkuttelee mukaan paikallisia palveluntarjoajia. Tavoitteena on pidettävä neutraalia ja tasapuolista kilpailutusta.

UUDEN LAIN VOIMAANTULO

Näkemyksemme mukaan nykyistä yleispalveluvelvoitetta olisi mahdollista keventää vuodesta 2019 alkaen, kun:

1. uudet jakeluyhtiöt ovat saavuttaneet vakiintuneen toiminnan vaiheen, sekä
2. aikaisintaan kuitenkin yksi vuosi sen jälkeen kuin tilattujen digitalisten lehtien arvonlisävero on alennettu samaan alimpaan verokantaan tilattujen paperilehtien kanssa tukemaan sisältöjen vaihtoehtoisia jakelu- ja kulutustapoja.

Helsingissä 7. joulukuuta 2016

Sanoma Media Finland Oy

Marcus Wiklund
Johtaja, yhteiskuntasuhteet